

ДЖЕК ЛОНДОН

MARCUS
O'BRIENIN
KOHTALO

Джек Лондон

Marcus O'Brienin kohtalo

«Public Domain»

Лондон Д.

Marcus O'Brienin kohtalo / Д. Лондон — «Public Domain»,

Содержание

MARCUS O'BRIENIN KOHTALO	5
Конец ознакомительного фрагмента.	13

Jack London

Marcus O'Brienin kohtalo

MARCUS O'BRIENIN KOHTALO

"Tuomio-istuim on määrännyt, että teidän on poistuttava leiripaikalta ... vakiintuneella tavalla, herra, vakiintuneella tavalla."

Tuomari Marcus O'Brien oli hajamielinen ja Mucluc Charley antoi hänelle kyynärpäillään pienen nykäyksen kylkeen. Marcus O'Brien selvitti kurkkunsa ja jatkoi:

"Ota huomioon rikoksen suuruuden ja lieventävät asianhaarat on tuomio-istuim nähnyt kohtuulliseksi päättää, että Teille annetaan kolmen päivän muona. Se riittää, arvelen."

Arizona Jack heitti avuttoman silmäyksen Yukonille. Suklaanruskea joki oli tulvillaan, leveys oli mailin seuduilla ja syvyyttä ei kukaan tuntenut. Rantaäyräs, jolla mies seisoi, oli tavallisesti toistakymmentä jalkaa vedenpinnan yläpuolella, mutta nyt kuohahtelivat joen aallot aivan äyrään reunalla tuostakin temmaten irti kappaleen maata, joka hävisi lukemattomiin ruskeisiin pyörteisiin. Vielä muutamia tuumia ja tulva peittäisi Red Cow'n.

"Se ei ole tarpeeksi", sanoi Arizona Jack katkerasti. "Kolmen päivän muona ei riitä."

"Mutta eihän Manchester", vastasi Marcus O'Brien vakavasti, "saanut muonaa ensinkään."

"Ja hänestä löytyivätkin tähteet joen alajuoksun varrelta intiaani-koirien kalvamina", huomautti Arizona Jack. "Ja kun hän tappoi miehen, ei häntä oltu ärsytetty. Joe Deeves ei milloinkaan kiusoitellut ketään, ja vain sentähden, että hänen vatsansa ei ollut kunnossa, teki Manchester hänestä lopun. Ette ole käsitellyt asiaani tasapuolisesti, O'Brien, sanon sen suoraan. Antakaa minulle viikon muona ja minä yritän selviytyä. Kolmen päivän muonalla on ponnistelu turhaa."

"Minkätähden Te tapoitte Fergusonin?" kysyi O'Brien. "Minä en voi sietää tällaista aiheutonta surmaamista. Siitä on tehtävä loppu. Red Cow'ssa ei ole liiaksi väkeä. Tämä on hyvä paikka eikä täällä ennen tapahtunut murhia. Nyt ne ovat kulkutautina. Minua surettaa, Jack, mutta Teidän tuomionne täytyy olla varoittavana esimerkkinä. Ei Ferguson esiintynyt niin ärsyttävästi, että se selittäisi tappamisen."

"Eikö ärsyttävästi!" kivahti Arizona Jack. "Punanpa Teille, O'Brien, sillä Te ette tunne asioita. Teillä ei ole taiteilijan tunne-elämää. Minkätähden muka tapoin Fergusonin? No, minkätähden Ferguson lauloi: 'Jos voisin lentää kuin lintu voi?' Kas, senpä minä tahtoisin tietää. Vastatkaapa se. Miksi lauleli hän: 'lintu, lintu?' Yhdessäkin lintusessa oli tarpeeksi. Yhden linnun jaksoin sietää. Mutta eläpäs, hän lauloi linnun kahdesti. Enkähän sittenkään ilman muuta käynyt hänen kimppuunsa. Menin hänen luokseen mitä kohteliaimmin ja pyysin häntä hyväntahtoisesti antamaan toiselle linnulle matkapassin. Keskustelin hänen kanssaan vakavasti. Siitä oli silminnäkijöitä todistajiksi."

"Eikä Ferguson ollut mikään kunnan laulaja," heitti väliin joku kuulijajoukosta.

O'Brien näytti joutuvan kahdelle päälle.

"Eikö ihmisellä saa olla taiteellisia tunteita?" kysyi Arizona Jack. "Varoitin Fergusonia. Se, että kuuntelin hänen lintusiaan, oli oman luonteeni loukkaamista. Kyllä niitä on siksi herkkiä ja hienotunteisia musiikkimiehiä, jotka tappaisivat paljoa vähemmästäkin loukkauksesta kuin minä. Olen valmis maksamaan sakon siitä, että minulla on taideaistia. Nielasen lääkkeen ja nuolen lusikan. Mutta kolmen päivän muona on liian vähän, siinä kaikki. Silloin saadaan minut merkitä kuolleiden kirjoihin. Ryhtykää samalla valmistamaan hautajaisiani!"

O'Brien horjui edelleen. Hän heitti kysyvän katseen Mucluc Charley'iin.

"Minusta tuntuisi, että määräys kolmen päivän muonasta on vähän liian ankara," huomautti viimeainittu. "Mutta Teidänhän se on ratkaistava. Kun valitsimme Teidät tämän tuomioistuimen

tuomariksi, suostuimme noudattamaan Teidän päätöksiänne. Ja sen olemme tehneet, totisesti, ja sen teemme edelleenkin."

"Kenties olen ollut hieman liian ankara, Jack", sanoi O'Brien puolustellen. "Minua on tämä surmaaminen vaivannut siksi paljon. Suostun siihen, että Te saatte viikon muonan." Taaskin hän yski selventäen kurkkuaan ja jatkoi katsahtaen reippaasti tuomittuun: "Ja nyt lienee meidän parasta käydä toimeen ja päättää koko juttu. Vene on valmiina. Leclaire, menkää noutamaan muona! Järjestämme suorituksen myöhemmin."

Arizona Jack katsahti häneen kiittäen ja mutisten jotain "polucuksen pikkulinnuista" astui avonaiseen veneeseen, joka nytkähdellen hankautui rantaäyristä vasten. Höyläämättömistä laudoista kyhätty vene oli verrattain suuri. Laudat oli käsin sahattu seisovista rungoista Lake Lindermanilla muutamia satoja mailia ylempänä joen varrella Chilootin juurella. Veneessä oli airopari ja Arizona Jackin vuodehuovat. Leclair toi jauhosäkkiin sullotun muonan heittäen sen veneeseen samalla kuiskaten:

"Panin runsaat mitat, Jack. Sinä teit sen ärsytettynä."

"Työntäkää vene irti!" huudahti Arizona Jack.

Joku miehistä irroitti kiinnitysnuoran ja heitti sen veneeseen. Virta tarttui veneeseen ja pyörähdellen se loittoni rannasta. Murhamies ei koskenut airoihin, vaan istui rauhallisesti perätuhdolla kiertäen paperossin ja pian vetäen maukkaita sauhuja. Rannallaolijat katselivat venettä, kunnes se katosi puolisen mailia alempana olevan mutkan taakse. Oikeutta oli jaettu.

Red Cow'n asukkaat säätivät lait ja panivat tuomiot täytäntöön ilman sellaisia viivyttelyjä, jotka ovat hempeämielisen sivistyksen merkkejä. Yukonilla ei ollut minkäänlaisia lakeja, paitsi mitä he itselleen laativat. Heidän oli pakko se tehdä. Tämä kaikki tapahtui niinä varhaisina aikoina, jolloin Red Cow oli kukoistavammillaan, v. 1887, jolloin Klondike ja sen väkeä houkuttelevat kultalöydöt vielä olivat tuntemattoman tulevaisuuden peitossa. Eivät Red Cow'n asukkaat edes tietäneet, olivatko he Alaskassa vaiko luoteisella territorilla, viiruisen tähtilipun vaiko brittiläisen lipun alueella. Ei milloinkaan ollut maanmittari sattunut heidän kohdalleen mittaamaan paikan pituus- ja leveysastetta. Red Cow oli jossain Yukonin varrella ja se heille riitti. Lippuihin nähden he olivat kaikkien määräysten ulkopuolella. Ja lait taas, niin, tänne ei minkään hallituksen eikä oikeuslaitoksen valta ulottunut.

Itse he hoitivat lainsäädäntönsä ja varsin yksinkertainen se olikin. Yukon oli tuomioiden toimeenpanija. Parisen tuhatta mailia Red Cow'n alapuolella laski Yukon Beringin mereen sata mailia laajan suistomaan halki. Jokaikinen noista kahdestatuhanneista mailista oli alkuperäisen villiä luontoa. Olihan tosin siinä kohdassa, missä Porcupine napapiirin pohjoispuolella laskee Yukoniin, Hudson-yhtiön kauppasema. Mutta sinne oli monta sataa mailia. Myöskin kertoi huhu, että vielä monta sataa mailia kauempana oli lähetysasemia. Mutta se kuitenkin oli pelkkää huhua, ei kukaan Red Cow'n asukkaista ollut milloinkaan ollut siellä. Kaikki he olivat tulleet tähän yksinäiseen seutuun Chilootin yli ja pitkin Yukonin yläjuoksua.

Red Cow'n asukkaat eivät välittäneet vähäisistä rikkomuksista. Humalassa räyhäämistä ja sopimattomia, raakoja puheita pidettiin luonnollisina eittämättöminä oikeuksina. Red Cow'n asukkaat olivat individualisteja ja pyhiksi he tunnustivat vain kaksi seikkaa, omaisuuden ja hengen. Ainoatakaan naista ei heidän mukanaan ollut sotkemassa heidän yksinkertaisia siveyskäsitteitään. Siellä oli vain kolme hirsistä rakennettua majaa. Suurin osa Red Cow'n neljästäkymmenestä miehestä asui teltoissa tahi oksista kyhättyissä suojuksissa. Ja vankilaa ei ollut, missä pahantekijöitä olisi voitu säilyttää, sillä asukkailla oli tarpeeksi puuhaa kullan kaivamisessa ja etsimisessä jäädäkseen muutamaksi päiväksi vankilaa rakentamaan. Ja lisäksi esti kaikkivaltias muonakysymys sellaisen menetelmän täydelleen. Kun joku senvuoksi loukkasi omaisuuden tahi hengen koskemattomuutta, pistettiin hänet avoimeen veneeseen ja jätettiin Yukonin kuljetettavaksi. Rikoksen suuruuden mukaan määrättiin hänelle annettava muonamäärä. Tavallinen varas sai kokonaista kahden viikon annoksen. Tavallista pahemmalle varkaalle annettiin vain puolet siitä. Murhamiehelle ei annettu muonaa

laisinkaan. Jos ken havaittiin syypääksi miestappoon, sai hän muonaa kolmen päivän ja aina viikonkin varalle. Marcus O'Brien oli valittu tuomariksi ja hänen oli ratkaistava pahantekijälle annettavan muonamäärän paljous. Lainriikkoja sai koettaa onneaan. Hän joutui Yukonille ja kenties pääsi hän Beringinmerelle, kenties ei. Jos hän sai muonaa muutamiksi päiviksi, niin oli hänellä mahdollisuus ponnistelemalla onnistua. Jos muonaa ei annettu ollenkaan, niin merkitsi se itse asiassa kuolemanrangaistusta, vaikka olihan sittenkin heikko mahdollisuus, jos vuodenaika oli suotuista.

Arizona Jackin häivyttyä näkyvistä miehet poistuivat rantatöyräältä palaten työskentelemään valtauksillaan, kaikki muut paitsi Kihara-Jim, joka valoi olutpanoksen toisensa jälkeen ympäri pohjolan ja sen ohella keinotteli kulturalöydöillä. Kaksi huomattavaa tapausta sattui sinä päivänä. Aamupäivällä potkaisi onni Marcus O'Brieniä. Hän huuhtoi dollarin, puolitoista dollaria ja kaksi dollaria kolmesta pannusta peräkkäin. Hän oli löytänyt suonen. Kihara-Jim tarkasteli kuoppaa, huuhtoi itse joitakuita pannuja ja tarjosi O'Brienille kymmenentuhatta dollaria oikeuksista, viisituhatta dollaria kultahiekkana ja toisen puolen asemesta puolet olutpanoksensa voitosta. O'Brien hylkäsi tarjouksen. Hän oli tullut kaivamaan rahaa maasta, selitti hän kiivaasti, eikä hankkimaan sitä kanssaihmistensä kustannuksella. Ja muuten hän arvioi löytönsä melkoista arvokkaammaksi.

Toinen huomattava tapaus oli se, että iltapäivällä Siskiyon Pearly laski veneensä rannalle. Hän oli juuri tullut ulkomaailmasta ja hänellä oli neljän kuukauden vanha sanomalehti. Lisäksi oli hänellä puolitusinaa wiskytynnyriä, jotka kaikki oli osoitettu Kihara-Jimille. Red Cow'n miehet jättivät työt seisomaan. Maistettiin wiskyä – dollari ryypystä, kulta punnittuna Jimin vaakaan – ja keskusteltiin uutisista. Ja kaikki olisi käynyt hyvin, jollei Kihara-Jim olisi keksinyt lurjusmaista suunnitelmaa, nimittäin juottaa ensiksi Marcus O'Brien humalaan ja sitten ostaa hänen kulturalöytönsä.

Suunnitelman edellinen osa sujui mainiosti. Se aloitettiin aikaisin illalla ja klo 9 aikaan oli O'Brien päässyt laulutasolle. Hän kiersi toisen käsivartensa Kihara-Jimin kaulaan hyräillen myöskin surkeasti manalle menneen Fergusonin laulua pikkulinnuista. Mitäpä vaaraa olisi hänen tarvinnutkaan senvuoksi nyt pelätä, kun leirin ainoa mies, jolla oli herkkä taiteellinen taju, parhaillaan kiisi Yukonia alaspäin viiden mailin nopeudella tunnissa.

Mutta suunnitelman toinen osa ei tahtonut mitenkään luonnistua. Miten paljon wiskyä O'Brienin kurkkuun kaadettiinkaan, niin mahdotonta oli kuitenkin saada häntä tajuamaan, että hänen ehdoton ystävyysvelvollisuutensa oli myydä valtaus. Tosin hän horjui ja silloin tällöin näytti olevan aivan taipumaisillaan. Mutta sumuisessa päässään hän yhtä kaikki naureskeli itseksensä. Peli oli aloitettu Kihara-Jimin ja hänen välillään ja se miellytti häntä. Wisky oli hyvää. Se laskettiin erikoisesta tynnyristä, jonka sisältö oli ainakin kymmenen kertaa parempaa kuin viiden muun tynnyrin.

Siskiyon Pearly jakeli ryyppejä etuhuoneessa Red Cow'n muulle seurakunnalle, sillä aikaa kuin O'Brien ja Kihara-Jim viettivät kaupantekokuominkejaan keittiössä. Mutta O'Brien ei ollutkaan vähään tyytyväinen. Hän pistäytyi etuhuoneeseen palaten sieltä mukanaan Mucluc Charley ja Percy Leclaire.

"Liiketovereita, minun liiketovereitani", selitteli hän tehden leveän kädenliikkeen heihin päin ja hymyillen vilpittömästi Jimille. "Luotan aina heidän arvosteluunsa, aina. He ovat miehiä. Annapa heillekin tulinen ryyppe, Jim, ja puhelkaamme sitten asiasta."

Se oli uusi alkusoitto. Mutta nopeasti Kihara-Jim arvioi uudelleen valtauksen muistoaan, että kun hän oli huuhtonut viimeisen pannun, oli tuloksena ollut seitsemän dollaria. Ja Jim päätteli, että kannatti uhrata ylimääräinen wiskyannos, vaikkakin siitä toisessa huoneessa maksettiin dollari ja ryyppe.

"Minä en ole taipuisa suostumaan", soperteli O'Brien tovereilleen selitellen näille kysymyksessä olevaa asiaa. "Niin, minäkö? Myisinkö kymmenestä tuhannesta dollarista! Ei, totta vie! en! Aion kaivaa kullaa itse ja sitten lähdän Jumalan maahan, Etelä-Californiaan. Siellä on oikea paikka, missä vietän raskaan elämäni loppupäivät. Ja sitten lähdän ... kuten jo sanoin, sitten lähdän ... mihin sanoinkaan lähteväni?"

"Strutsifarmille", ehdotti Mucluc Charley.

"Varmasti, niin, juuri sinne lähdenkin." Äkkiä O'Brien oikasihe ja katseli kummastellen Mucluc Charleya. "Mistä sinä sen tiesit? En ole siitä kertonut. Totta vie, en ole. Sinä olet ajatustenlukua, Charley. Annapa vielä ryppy!"

Kihara-Jim täytti lasit ja sai ilon nähdä neljän dollarin arvosta whiskyä katoavan. Yhden dollarin arvosta täytyi hänen rangaista itseään, sillä O'Brien vaati, että hänen täytyi ryypätä yhtä usein kuin vieraatkin.

"Parempi ottaa raha heti paikalla," arveli Leclair. "Kaivaminen vie sinulta kaksi vuotta ja koko sen ajan saisit olla haudottamassa strutsinpoikasia ja nykimässä sulkia täysikasvuisilta."

O'Brien mietti ehdotusta ja nyökäytti hyväksyvästi. Kihara-Jim katsahti kiitollisesti Leclairiin ja täytti lasit uudelleen.

"Odotapa vähän!" lepersi Mucluc Charley, jonka kieli alkoi liikkua nopeammin, vaikka hieman kangerrellen. "Rippi-isänäsi – ei, vaan – veljenäsi – hitto vieköön!" Hän pysähtyi koettaen selvittää ajatuksiaan uutta alkua varten. "Ystävänäsi – liiketoverinasi, piti minun sanoa, ehdottaisin, paremmin – ottaisın vapauden, miten olikaan, mainita – arvelen, huomauttaa, että pitäisi olla enemmän strutseja... Hemmetti!" Hän tyhjensi lasin ja koetti jatkaa varovammin. "Tarkoitukseni on sanoa ... mitä se olikaan?" Hän iski muutamia kertoja lujasti nyrkillä päätään ajatusten selvittämiseksi. "Nyt sen muistin!" hän kiljasi riemuissaan. "Oletetaanpa, että löytösi tuottaisi enemmän kuin kymmenentuhatta dollaria!"

O'Brien oli ilmeisesti valmis päättämään kaupan, mutta nyt hän pyörsi ympäri.

"Siinäpä se! Loistava ajatus! Se ei johtunut ensinkään mieleeni." Lämpimästi hän tarttui Mucluc Charleyn käteen. "Hyvä ystävä! Oikea liiketoveri!" Sitten hän kääntyi kiukkuisesti Kihara-Jimiin. "Kenties löytämässäni suonessa onkin satatuhatta dollaria. Ethän tahdo ryöstää vanhalta ystävältäsi, Jim, ethän? Varmasti et tahdo. Tunnen sinut paremmin kuin sinä itse, paremmin kuin itse tunnetkaan. Maistetaanpa vielä! Olemme ystävyksiä, me kaikki, sanon, ystävyksiä keskenämme."

Ja siten jatkui puhe, whiskyä maistettiin ja Kihara-Jimin toiveet vuoroin nousivat, vuoroin laskivat. Milloin esitti Leclair syytä heti solmittavan kaupan puolesta melkein saaden vastahakoisen O'Brienin taivutetuksi heti taas menettääkseen voittonsa Mucluc Charleyn esittäessä loistavimmat syyt kauppaa vastaan. Milloin taas Mucluc Charley puolestaan vakuuttavasti puolsi myyntiä ja Percy Leclair sitä itsepintaisesti vastusti. Seuraavana hetkenä O'Brien itse innokkaasti halusi kaupan solmiamista, kun taas molemmat ystävät kyynelsilmin vannottivat häntä luopumaan siitä aikeesta. Mitä enemmän he nauttivat whiskyä, sitä rehevämmäksi muuttui heidän mielikuvituksensa. Samalla kun selväpäinen olisi keksinyt yhden syyn myynnin puolesta ja toisen sitä vastaan, keksivät heidän humaltuneet aivonsa niitä tusinoittain. Ja siksi vilpittömästi ja vakuuttavasti he esittivät syynsä toisilleen, että he vähäväliä muuttuivat väitellessään päinvastaiselle puolelle.

Mutta lopuksikin Mucluc Charley ja Leclair yhdessä puolsivat lujasti kauppaa ja nopeasti kumosivat kaikki O'Brienin esittämät vastaväitteet. O'Brien tuli toivottomaksi. Esitettyään viimeisen perustelunsa hän istui sanattomana heittäen vetoavia silmäyksiä ystäviinsä, jotka olivat jättäneet hänet yksin. Hän nykäsi pöydän alla Mucluc Charleya sääreen, mutta tämä armoton sankari vain heti toi esiin uuden ja vastustamattoman perusteen myynnin puolesta. Kihara-Jim otti kirjoitusvehkeet ja valmisti kauppakirjan. O'Brien istui kastettu kynä kädessään.

"Otetaan vielä yksi ryppy", hän lausui. "Vielä yksi, ennenkuin kirjoitan nimeni ja luovutan satatuhatta dollaria."

Riemuissaan täytti Kihara-Jim lasit. O'Brien tyhjensi ryppynsä ja kumartui sitten nimeään kirjoittamaan kynän häilyessä sinne tänne. Mutta ennenkuin hän oli ehtinyt saada paperille muuta kuin suuren mustetahrn, hän hypähti ylös hämärän ajatusryöpyn tulviessa hänen mieleensä. Hän seisoi toisten juomaveikkojen edessä horjahdellen sinne tänne ja hänen silmistään kuvastuivat myllertävät ajatukset. Sitten hän teki päätöksen ja hyväntahtoinen hymy levisi hänen kasvoilleen. Hän kääntyi oluenmyyjään, tarttui tämän käteen ja alkoi juhlallisesti puhua:

"Jim, sinä olet ystäväni. Tässä käteni. Iske kämmettä, vanha veikko! En tahdo sitä tehdä. En tahdo myydä. En tahdo rosvota ystävääni. Ei ikinä saa kukaan sanoa, että Marcus O'Brien rosvosi juopuneen ystävänsä. Sinä olet päissäsi, Jim, ja minä en sinua rosvoa. Ennen se ei tullut mieleeni, en tiedä, mikä minulla oikein on, mutta se ei pälkähtänytkään mieleeni. Ajattelepa, hitto vie! ajattelepa, Jim, vanha veikko, ajattelepa, jollei koko siinä kirotussa suonessa ole kymmentäkääntuhatta dollaria. Silloin olisi kauppa rosvoamista. Ei, hyvät herrat, se ei käy. Marcus O'Brien hankkii rahaa maasta eikä ystäviensä kustannuksella."

Percy Leclair ja Mucluc Charley tukahduttivat olutkauppiaan vastaväitteet äänekkäästi osoittaen ihastustaan näin ylevien tunteiden johdosta. He horjuivat kahdenpuolen O'Brienia, kädet veljellisesti tämän kaulassa, ja laskettelivat suustaan sellaisen sanaryöpyä, että heidän oli mahdoton kuulla Jimin ehdotusta liittää kauppakirjaan huomautus, jonka mukaan hän, siinä tapauksessa, ettei valtaus tuottaisi kymmentätuhatta, saisi takaisin ostohintansa ja myyntihintansa erotuksen. Kuta kauemmin puhe jatkui, sitä enemmän sisältyi siihen maltaan imelää tunnetta ja yleväkaikuista ajatuksen kutoa. Kaikki alhaiset vaikutteet olivat pannaanjulistettuja. He muodostivat ihmisystäväkolmikon, jonka ainoana pyrkimyksenä oli pelastaa Kihara-Jim joutumasta itsensä ja oman ihmisystävyytensä uhriksi. Vakavasti he väittivät häntä ihmisystäväksi. Millään ehdolla he eivät suostuneet myöntämään, että koko maailmasta olisi saattanut löytää ainoatakaan halpaa ajatusta. Nelistäen, hoiperrellen ja ryömien heidän ajatuksensa liikkui korkeilla siveyden ylängöillä ja harjanteilla tahi sukeltautuivat metafyylliseen sentimentaalisuuden mereen.

Kihara-Jim hikoili ja höyrysi lisäten uutta wiskyä. Hänelle esitettiin joukottain perusteluja, joilla ei yhdelläkään ollut kaukaisintakaan yhteyttä hänen haluamansa kaupan kanssa. Kuta pitemmälle aika kului, sitä kauemmaksi eksyi keskustelu kultalöydöstä, ja kello kahden aikaan aamulla Kihara-Jim tunnusti kärsineensä tappion. Yhden kerrallaan talutti hän avuttomat vieraansa etuhuoneen läpi ulos. O'Brien tuli viimeisenä ja sitten kaikki kolme ystävästä tepastelivat kaulakkain viettävää tietä ankarasti hoippuen toinen toistaan tukien.

"Hyvä liikemies tuo Jim", hoeskeli O'Brien. "Totisesti, hän on samaa maata kuin te – hieno mies ja notkuilematon, aulis kestiystävä ... kestiystävä ... kestiystävyyys. Hän luottaa teihin. Ei vähääkään halpaa eikä ilkeää sekaantunut asiain selvittelyyn. Kuten aioin sanoa – "

Mutta juuri silloin olutkauppiaas läimäytti oven kiinni. Kolmikko remahti iloiseen nauruun, jota kesti kotvan aikaa. Lopulta aloitti Mucluc Charley puhua.

"Hullunkurista – naurattipa kovasti – sitä en tahtonut sanoa. Minulla on ajatus ... mikä se taas olikaan? Niin! Hullua, miten helposti ajatukset karkaavat – ja sitten johtaa pakenevaa ajatusta – urheilua. Oletko, veli, ollut jänisjahdissa, Percy? Minulla oli koira – hyvä jäniskoira. Mikä sen nimi olikaan? En tiedä sen nimeä – ei nimeä ollutkaan – olen unohtanut nimen – nimi karkaa – jahtaa nimeä – ei, ajatus – karkaava ajatus, mutta nyt muistan – niin, sehän minun piti sanoa – oi, hemmetti!"

Senjälkeen seurasi pitkä hiljaisuus. O'Brien liukui toisten käsistä tielle istumaan alkaen torkkua. Mucluc Charley ajoi ajatustaan takaa ympäri typertyneen aivokoppansa kaikkia lokeroita. Leclair odotteli hartaasti yhä viipyviä sanoja. Äkkiä tämä löi häntä kämmenellä selkään.

"Nyt muistan!" huusi Mucluc Charley täyttä kurkkua.

Lyönnin tärehdyksestä Leclairen sieluntilassa tapahtui keskeytys ja ajatukset hypähtivät uusille urille.

"Kuinka paljon pannua kohti?" hän kysäsi.

"Vähät pennistä!" kiukustui Mucluc Charley. "Ajatus – muistin sen – muistin lopuksikin."

Leclairen kasvot saivat innokkaan, ihailevan ilmeen ja taaskin hän oli pelkkänä kuulona.

"... hemmetti!" aloitti Mucluc Charley.

Mutta samassa aukesi keittiön ovi raolleen ja Kihara-Jim huusi:

"Menkää kotinne!"

"Hauska sattuma", jatkoi Mucluc Charley. "Sama ajatus – juuri sama ajatus kuin minunkin. Mennään kotiin."

He nostivat O'Brienin väliinsä ja lähtivät. Mucluc Charley alkoi ääneen hakea toista ajatusta. Leclaire seurasi innokkaasti mukana. Mutta O'Brien ei ollut mukana. Hän ei kuullut, ei nähnyt eikä tietänyt kerrassaan mitään. Hän oli pelkkä hoippuva automaatti, jota hänen molemmat liiketoverinsa kannattelivat uskollisesti hoippuen hänen mukanaan.

He painautuivat polkua myöten Yukonin rantaan päin. Koti ei ollut siellä suunnalla, mutta pakoon päässyt ajatus kuljetti heidät sinne. Mucluc Charley jatkoi höpinäänsä koettaen muistella ajatustaan ylösrakennukseksi Leclairelle. He osuivat sille kohdalle, missä Siskiylon Pearlyn vene oli rannassa. Kiinnitysköysi kulki polun poikki männynkantoon. Ystävykset kompastuivat nuoraan kellahtaen maahan, O'Brien alimmaiseksi. Heikko tietoisuudenpuuska välähti hänen aivoissaan. Hän tunsi, että hänen päällään oli ruumisröykkiö, ja hetken hän huitoi hurjasti ympärilleen. Mutta pian hän nukkui uudelleen ja kuorsaus kohosi ilmoihin. Mucluc Charley ryhtyi uudelleen puhua lepertämään:

"Uusi ajatus, kirkkaan uusi ajatus. Tulipa, hitto vie, sittenkin. Nyt ei ole heikkoa. Aivan äkkiä se pälkähti päähäni. Ja nyt se ei karkaa. Brien on päissään – sikahumalassa. Samapa se, annetaan hänelle läksy. Tuossa on Pearlyn vene. Brien veneeseen ja vene irti! Antaa sen mennä pitkin Yukonia. Aamulla Brien herää. Virta on liian vuolas – ei hän jaksa soutaa vasten virtaa takaisin – saa saapastella. Ja kun hän palaa, olemme me, sinä ja minä, vastassa koko joukon etunenässä. Annamme hänelle opetuksen, yhteenhän se käy, annamme opetuksen."

Siskiylon Pearlyn veneessä ei ollut mitään muuta kuin airopari. Sen reuna hankautui rantatöyryä vastaan juuri O'Brienin vierellä. Miehet vieräyttivät hänet veneeseen. Mucluc Charley heitti köyden irti ja Leclaire tyrkkäsi veneen virran vietäväksi. Sitten he ponnistusten uuvuttamina vaipuivat rantatöyräälle uneen.

Seuraavana aamuna sai koko Red Cow tietää, mikä kepponen oli tehty Marcus O'Brienille. Jotkut löivät korkeita vetoja siitä, miten kepposentekijöille kävisi uhrin palattua. Iltapäivällä asetettiin yksi mies vahtiin ilmoittamaan, kun O'Brien tulisi näkösälle. Kaikki halusivat nähdä hänen saapumisensa. Mutta hän ei palannut, vaikka odotusta kesti puoliyöhön. Eikä hän saapunut seuraavana eikä sitä seuraavana. Red Cow ei nähnyt Marcus O'Brieniä enää milloinkaan. Ja arvailuihin jäivät kaikki tiedot hänestä, sillä varmaa selvyyttä ei hänen kohtalostaan milloinkaan saatu.

* * * * *

Marcus O'Brien yksin sen tiesi, mutta hän ei palannut siitä kertomaan. Hän heräsi seuraavana aamuna kovissa tuskissa. Vatsa oli kuin kalkittu tavattomasta wiskymäärästä ja hänestä tuntui kuin olisi sinne siirretty tulikuuma uuni. Päätä särki joka paikasta, sekä sisästä että ulkoa. Ja pahinta kaikesta oli kasvoissa oleva tuska. Kuusi tuntia olivat lukemattomat moskiitot olleet hänen kasvoillaan aterioimassa ja niiden turmiokas myrky oli saattanut ne hirveästi pöhöttymään. Vain tavattomasti ponnistamalla tahtoaan sai hän silmäluomet hieman raolleen nähdäkseen edes vähän. Kun hän sattui liikuttamaan kättään, tuntui niissäkin ankara kipu. Hän katsahti niihin, mutta ei tuntenut niitä omikseen, nekin olivat turvonneet muodottomiksi moskiittojen myrkystä. Hän ei voinut saada selville, kuka hän oli. Hänessä ei ollut ainoatakaan ulkonaista tuttua merkkiä, joka olisi herättänyt hänessä jonkunlaisen ajatusyhtymän ja liittänyt hänen tietoisuutensa entisyyteen. Ulkoisesti oli hänet erotettu entisyydestä, sillä mikään ei herättänyt hänessä entisyyden muistoa. Ja lisäksi oli hän siksi sairas ja surkeassa kunnossa, ettei hänellä ollut tarmoa eikä halua ryhtyä sitä pohtimaan.

Vasta kun hän huomasi pikkusormessa mutkan, joka johtui vuosia sitten sattuneesta murtumasta, hän tiesi olevansa Marcus O'Brien. Ja samalla koko entisyys välähti hänen mieleensä. Ja huomattaessaan peukalon kynnen alla verijäljen, jonka hän oli saanut edellisellä viikolla, oli hän kaksin kerroin varma omasta itsestään. Silloin hän tiesi, että nuo kamalat kädet kuuluivat Marcus O'Brienille, mikä oli pilkulleen samaa, kuin että Marcus O'Brien kuului noihin käsiin. Ensiksi heräsi hänessä ajatus, että hän oli sairas, että hänessä oli ollut jokikuume. Silmien aukaiseminen oli niin tuskallista, että hän piti ne jatkuvasti suljettuina. Virrassa ajelehtiva oksa antoi veneen kupeeseen

terävän napsahduksen. Hän arveli jonkun koputtavan majan ovelle ja sanoi: "Sisälle". Odotettuaan hetkisen turhaan hän ärähti: "Ole ulkona sitten, hitto soikoon." Mutta yhtä kaikki hän toivoi, että koputtaja tulisi sisään ja kertoisi hänelle, miten ja kuinka kauan hän oli sairastanut.

Mutta vähitellen alkoi edellinen yö selvitä hänen aivoissaan. Ei hän ollutkaan sairastunut. Hän oli yksinkertaisesti ollut päissään ja nyt oli hänen aika nousta sekä lähteä työhön. Työstä johtui kultalöytö mieleen ja samalla hän muisti, että hän ei ollut suostunut luovuttamaan sitä kymmenestä tuhannesta dollarista. Äkkiä hän nousi ylös ja pinnisti silmänsä auki. Silloin hän näki olevansa veneessä, joka ajelehti ruskeana tulvivalla Yukonilla. Kuusien peittämät rannat ja saaret olivat outoja. Vähäksi aikaa hän hölmistyi. Mitä kaikki tämä saattoi merkitä. Viimeöisen juomingin hän jaksoi muistaa, mutta sen ja hänen nykyisen asemansa välillä ei ollut vähintäkään yhteyttä.

Sulkien silmänsä hän nojasi pakoittavan päänsä käsiinsä. Mitä oli tapahtunut? Hitaasti kohosi kamala ajatus hänen aivoihinsa. Hän taisteli vastaan, koetti torjua sen luotaan, mutta itsepintaisena se pyrki esille: hän oli tappanut jonkun. Vain se kykeni selittämään, miksi hän ajelehti Yukonilla avonaisessa veneessä. Red Cow'n lakia, jota hän oli niin kauan soveltanut toisiin, oli nyt sovellettu häneen. Hän oli tappanut miehen ja hänet oli pantu virran vietäväksi. Mutta kenet? Hän pinnisti sairaita aivojaan saadakseen vastauksen, mutta muuta hän ei saanut sieltä esille, kuin hämärän muiston, että hänen päälleen oli kaatunut ruumiita ja hän oli iskenyt niitä. Ketä ne mahtoivat olla? Kenties hän oli tappanut useampia. Hän tunnusteli vyötään. Puukko oli poissa tupesta. Sillä hän oli varmasti tekonsa tehnyt. Mutta varmasti oli täytynyt olla joku syy tappamiseen. Hän avasi silmänsä ja tarkasteli venettä kauhun vallassa. Muonaa ei ollut, ei hituistakaan. Voivotellen hän istahti tuhdolle. Hän oli tappanut aiheettomasti. Häneen oli laki sovellettu ankarimmassa muodossaan.

Puolentunnin verran hän istui liikahtamatta puristellen särkevää päätään ja koettaen ajatella. Sitten hän otti vatsaa vilvottavan vesisiemauksen laidan yli. Se teki hyvää. Nousten seisomaan ja kuulijanaan ainoastaan villi, keväinen luonto, hän pyhästi kirosi juomisen. Senjälkeen hän sitoi veneen vedessä ajelehtivaan suureen mäntyyn, joka kulki syvemmällä kuin vene ja senvuoksi myöskin nopeammin. Pestyään kasvonsa ja kätensä hän istahti uudelleen perälaudalle ajattelemaan. Kesäkuu oli lopullaan. Beringinmerelle oli kaksituhatta mailia. Vene kulki keskimäärin viisi mailia tunnissa. Niin korkealla pohjoisessa ei siihen vuodenaikaan ollut pimeätä milloinkaan ja siksi hän saattaisi kulkea vuorokauden läpeensä. Se merkitsisi satakaksikymmentä mailia päivässä. Jos onnettomien sattumien varalle jätetään kaksikymmentä, niin jää sata mailia päivässä. Kahdessakymmenessä päivässä hän saapuisi Beringinmerelle. Ja sitä varten ei hänen tarvitsisi ponnistella vähääkään, joki tekisi kaiken työn. Hän saisi makailla veneenpohjalla ja säästellä voimiaan.

Kahteen päivään hän ei syönyt mitään. Kun hän sitten joutui sellaiselle kohdalle, missä rannat olivat matalat, niin hän meni maihin kooten siellä villien hanhien ja sorsien munia. Tulitikkuja hänellä ei ollut ja munat oli syötävä raakoina. Hyvältä ne eivät maistaneet, mutta pitiväthän ne hänet pystyssä. Kuljettuaan napapiirin poikki hän saapui Hudson-yhtiön asemalle. Ruokavarasaattue ei ollut vielä saapunut Mackenzieltä ja asemalta oli muona tyyten lopussa. Hänelle tarjottiin sorsanmunia, mutta hän selitti, että hänellä oli niitä bushelin verran veneessään. Myöskin tarjottiin hänelle wiskyryyppyä, mutta sen hän torjui kiivaasti. Tulitikkuja hän kuitenkin sai ja sitten hän keitti munat. Joen suupuolella vastatuulet hidastuttivat hänen kulkuaan, joten hän sai kaksikymmentäneljä päivää tulla toimeen pelkät munat ravintonaan. Onnettomuudeksi oli hän nukkuessaan sivuuttanut sekä St. Paulin että Pyhän Ristin lähetysasemat. Ja vilpittömästi hän saattoi sanoa, kuten hän myöhemmin teki, että Yukonin varrella olevista lähetysasemista puhuminen oli humpuukia. Siellä ei niitä ollut, sen hän ainakin tiesi.

Beringinmerelle päästyään vaihtui hänen ruokajärjestyksensä, munien sijalle tuli hylkeenliha, ja mahdoton oli hänen milloinkaan saada selville, kumpi oli hänestä parempi. Vuoden lopulla pelasti eräs Yhdysvaltain tullikutteri hänet ja seuraavana talvena hän hyvällä menestyksellä esiintyi San Fransiscossa raittiusluennoitsijana. Siltä alalta hän löysi kutsumuksensa. "Välttää pulloa", on hänen iskusanansa ja taisteluhuutonsa. Kautta rantain hän koettaa kuulijoissaan herättää vaikutelman, että

hänen omassa elämässään on pullo aiheuttanut suuren onnettomuuden. Myöskin on hän maininnut omaisuuden menetyksestä, joka oli aiheutunut tuosta pahanhengen helvetillisestä viettelysjuomasta, mutta tämän tapahtuman takaa kuulijoille häämöittää joku kaamea, arvaamaton onnettomuus, josta pullo on vastuussa. Hän on hyvin menestynyt alallaan, harmaantunut ja saanut osakseen kunnioitusta käydessään kiivasta sotaa väkeviä juomia vastaan. Mutta Yukonin rannoilla Marcus O'Brienin kummallinen kohtalo kulkee yhä kertomuksena. Se on sellainen selvittämätön tapaus, joka ihmeellisyydessä vetää vertoja sir John Franklinin katoamiselle.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.